

הלכות שבת סימן שסו

לְעָרֵב בְּדָבָר (לו) שְׁתַּמְנֵן לְצַרְף הַשֶּׁבֶת: ו' *אין מְצַרְבִּין (י"א) (לו) בַּפְרוּסָה אֶפְלוּ הַיָּא גְדוּלָה הַרְבָּה, אֲבָל בַּשְּׁלֵמָה אֶפְלוּ קִטְנָה מֵאֵד מְצַרְבִּין, וּבְלִבְד שְׁיֵהָא בְּהֵם כֹּל־כֶּף *שְׁיֵהָא בְּהֵם פִּשְׁעוּר. פִּימְיָהוּ, אִם נִשְׁל מִמֶּנּוּ (לח) כְּדִי (יג) חֵלַת נְחֹתוֹם, שְׁהוּא אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה⁶¹, מְצַרְבִּין בָּהּ אֶפְלוּ לֹא הִיתָה טְבוּלָה לְחֵלָה. (לט) *וְאִם נִפְרָסָה וְחִבְרָה בְּקִיסִים, שְׁהִכְנִים הַקִּצָּה הָאֶחָד בְּתוֹךְ הַפֶּת וְהַקִּצָּה הַשֵּׁנִי בְּתוֹךְ הַפְרוּסָה, (מ) אִם אֵינּוּ נִכְרָ שֶׁנִּפְרָסָה, מְצַרְבִּין בָּהּ: הֵגָה וְיֵשׁ שְׁפָרְשׁוּ הָא דְאִין מְצַרְבִּין וְכַ כַּפֶּת שֶׁלֹּם (מא) הֵינּוּ שְׁכָל הָעֵרֹב בִּיחָד יִהְיֶה פֶת שֶׁלֹּם, וְלָכֵן נִגְוָה לְקַבֵּץ (מב) מִקַּל בֵּית וּבֵית מַעֲט קַמַח *וְעוֹשִׂין חֵלָה אַחַת שְׁלֵמָה וּמְצַרְבִּין בָּהּ (מגד) מִהַלְכוֹת עֵירוּבִין, וְכֵן הַמְנַהֵג פְּשוּט בְּכָל מְדִינֹת אֵלוּ. (מג) וְצָרִיף לְזַהַר שְׁיֵהָא בַּחֵלָה כְּשֶׁעוֹר הַמִּפְרָשׁ לְקַמֵּן סִימֵן שֶׁסָּח עֵיפִי ג. (מד) וְאֶף־עַל־פִּי שֶׁנִּשְׁמַר מִן הַקַּמַח וְלֹא נִעֲשֶׂה מִכֵּלּוּ חֵלָה, אֶפְלוּ הִכִּי הָרִי עֵרֹב, (מה) דְּלֹא גֵרַע מֵאֵלוּ אֶחָד מִזְכָּה לְכֵלִם, וְאֲדַעֲמָא דְהִכִּי נִתְּנוּ קַמַחִם מִתְחֵלָה, כֵּן נִרְאֶה לִי: ז' *וְאִם אֶחָד מִזְכָּה לְכֵלִם, (מו) יִכּוּל לְעָרֵב בַּפְרוּסָה: ח' *מְצַרְבִּין (מז) *כַּפֶּת אֶרֶז וְצִדְשִׁים, אֲבָל לֹא כַּפֶּת דַּחֵן: ט' *אִם

באר היטב

לְטַלְטַל מִתְצַרֵּם לְחֻצָּר שֶׁנִּשְׁמַר הָעֵרֹב, עכ"ל, ע"ש. וְעַמּוּם סוֹף סִימֵן שֶׁסָּח ס"ק ה' בְּשֵׁם הַמֵּי: (י"א) בַּפְרוּסָה. מִשּׁוּם אֵיבָה, שְׁיִבְאוּ לִידֵי מִחְלָקָה, שְׁיִאֲמַר אֲנִי נוֹתֵן שְׁלֵמָה וְאֵתָה פְרוּסָה; וְאֶפְלוּ בְלֵם בַּפְרוּסוֹת, חֲלוּשִׁין שְׁחָזוּ הַדָּבָר לְקַלְקוּלוֹ. וְהָ דוֹקָא בְּשֶׁבֶת רֵאשׁוֹן, אֲבָל אַחֲרַיִם מִתָּר, ט"ז, ע"ש: (י"ב) חֵלַת. פ"י אֶפְלוּ אֵינּוּ שֶׁלֹּם

כִּינן שֶׁשֶׁשֶׁם שֶׁל עֵרֹבֵי־חֻצְרוֹת קָבַח הַטּוֹר דָּגְנוּ חוֹשְׁבִין כְּאֵלוּ בְּלֵן דְרִין בְּאוֹתוֹ בֵּית וְכַל הַחֻצְרוֹת שְׁכִימִם שֶׁלֹּם, וְכַאֵן א"א לומר כֵּן, דְּהָא אִסּוּר לְטַלְטַל שֶׁסָּח מִן הַחֻצְרוֹת, אֲלֹא יִצְיָחוּ בְבֵית שֶׁמִּפְרָשׁ לְטַלְטַל שֶׁסָּח, וְכ"ש בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין שֶׁסָּח עֵרֹב בְּעִיר כִּלְל וְאִסּוּר לְטַלְטַל מִבֵּית לְבֵית, שְׁאֵין לְעֻשְׂוֹת שֶׁסָּח עֵרֹבֵי־חֻצְרוֹת כִּלְל, אִם לֹא לְאוֹתָן שְׁמֹתֵרִים

באר הלכה

אֶחָד וְאֲכַל אֶת הָעֵרֹב וְאֵינּוּ מִינּוֹ, כִּטְל הָעֵרֹב; וְהֵינּוּ דוֹקָא לְשָׂבָא בְּעָרֵב־שַׁבָּת⁶⁰, אוֹ בַּעַת שְׁחַל קִנְיַת הָעֵרֹב דְּהֵינּוּ בֵּית־הַשְּׂמֵשׁוֹת, אֲבָל אִם כַּאֲ בַּשֶּׁבֶת וְלֹא רָצָה לְקַח לוֹ, אֵינּוּ כִּטְל הָעֵרֹב בְּשִׁבְלִי זֶה פִּינּוּ שְׁכַבְרַת חֵייל הָעֵרֹב, כֵּן מִשְׁמַע בְּבֵית־יוֹסֵף: * אֵין מְצַרְבִּין בַּפְרוּסָה. רוֹצֵה לומר, עֵרֹבֵי־חֻצְרוֹת, אֲבָל שְׁתוּפֵי־מִבּוֹאוֹת, כִּינן דְּמְצַרְבִּין בְּכָל מִינֵי אֶקְלִין וּמִשְׁקִין, לֹא תִקְנוּ חֲזוּ"ל כִּינן דְּדוֹקָא בְּשִׁלְמִין, כֵּן מוֹכַח מִהַרְמְב"ם, וְלִכְאוּרֵה לִפִּי מַה שְׁכַּתְבַּת הַרְמ"א גַּם בְּסוֹף סִימֵן ג' לְעַגּוּן בֵּית־יִדְרָה, דְּכַהֲלִים שֶׁנִּשְׁמַר עוֹשִׂין עֵרֹבֵי־חֻצְרוֹת וְשְׁתוּפֵי־מִבּוֹאוֹת בִּיחָד, אִמְרִינוּ מַגוּ דְּמַהֲיָה לְשִׁתּוּף מַהֲנֵי נְמִי לְעֵרֹבֵי־חֻצְרוֹת, וְכַמּוּ שְׁפָרֵשׁ הַגַּר"א שֶׁסָּח, אֶפְשֵׁר הִדְבָּק נְמִי נִימָא כִּינָא⁶², אֲבָל מִדְּלֵא הַזְכִּיר הַרְמ"א גַּם כִּינן חִמְלָק כִּינן מִשְׁמַע דָּאֵף כִּהִינּוּ אֵין מְצַרְבִּין בַּפְרוּסָה. וְאוּלַי אֶפְשֵׁר לומר דְּסִבְרֵיָא לֵה לְהַרְמ"א כְּשֶׁאֲרִי הַרְאֵשׁוּנִים [עַן בְּסַפֵּר גְּאוּן־יַעֲקֹב שֶׁסָּח בְּסוּגִיָּא] דְּאֶפְלוּ שְׁתוּפֵי־מִבּוֹאוֹת אֵין מְצַרְבִּין בַּפְרוּסָה כְּשֶׁמְעַרְבֵב בַּפֶּת: * שְׁיֵהָא בְּהֵם פִּשְׁעוּר. הֵינּוּ הַמְבַאֵר לְקַמֵּן סִימֵן שֶׁסָּח: * וְעוֹשִׂין חֵלָה אַחַת שְׁלֵמָה. אֵף דְּלִכְאוּרֵה לֹא שֶׁדָּךְ כָּאֵן מִשּׁוּם אֵיבָה, כִּינן שְׁאֵין לְקַחֲתִין שֶׁלֹּם אַחַד כִּי אִם קַמַח, וְלִתְמַשֵּׁר אֵף בַּפְרוּסָה? צָרִיף לומר, כִּינן דְּעַל־כֵּל־פִּינִים כִּל אֶחָד נוֹתֵן חֵלָק בְּעֵרֹב וְחַל עֲלֵיהוֹן הַתְּפַתָּנָה שְׁאֵין מְצַרְבִּין בַּפְרוּסָה, מַה שְׁאֵין כֵּן בְּסַעֲרֵי ז' שְׁאֵחָד נוֹתֵן מִשְׁלוֹ וּמוֹזָה לְכֵלִם, לֹא שֶׁדָּךְ גֵּבַהּ הָאֵי תְּתַקְנָמָא כִּלְל: * כַּפֶּת אֶרֶז וְצִדְשִׁים. וְהוּא הֵינּוּ כַּפֶּת טַטְאֲרָקִי"ל פֶּת

מִכְּסוּת⁶¹ שְׁלֹא לְהַקְפִּיד עֲלֵיהֶן (ל"ו) שְׁתַּמְנֵן לְצַרְף הַשֶּׁבֶת. שְׁהֵרִי אִם יִבְקַשׁ חֲבֵרוֹ מִמֶּנּוּ לֹא יִתֵּן לוֹ⁶¹. וְאִמְנָם אִם פּוֹעֵל אִם פּוֹעֵל בְּעֻצְמוֹ בַּפְרוּשׁ שְׁאֵם יִרְצֶה אֶחָד מִבְּנֵי הָעִיר שְׁשִׁכְנֵי הָעֵרֹב לְאֲכַל מִמֶּנּוּ שְׁלֹא יִקְפִיד עֲלֵיוֹ⁶², מִסְתַּבְרָא דְּמִתָּר לְעָרֵב בּוֹ: ו' (ל"ז) בַּפְרוּסָה. מִשּׁוּם אֵיבָה, שְׁיִבְאוּ לִידֵי מִחְלָקָה, שְׁיִאֲמַר אֲנִי נוֹתֵן שְׁלֵמָה וְאֵתָה פְרוּסָה⁶², וְאֶפְלוּ יִרְצוּ בְלֵם לְתַת פְרוּסָה, חֲלוּשִׁין שְׁחָזוּ הַדָּבָר לְקַלְקוּלוֹ⁶³. וְעַן בַּפְרִי־מִגְדִּים דְּמִסְתַּפֵּס לומר דְּאֶפְשֵׁר דְּאֶפְלוּ בְּדִיעֵבֵב לֹא מַהֲנֵי הָעֵרֹב כְּשֶׁעֲשָׂאוּ בַּפְרוּסָה⁶⁴. וְאִם עֲשָׂאוּ מִתְחֵלָה בְּשִׁלְמָה וְאַחַר־כֵּן לְשֶׁבֶת אַחֲרָת נִפְתַּחַת וְנִשְׁמַר מִמֶּנּוּ מַעֲט, עַן לְקַמֵּן בְּסִימֵן שֶׁסָּח עֵיפִי ד', עַן שֶׁסָּח: (לח) כְּדִי חֵלַת. פְרוּשׁ, אֶפְלוּ אֵינּוּ שֶׁלֹּם שְׁרִי, שֶׁהִשְׁכִּינִים סוֹבְרִים שְׁנִטְלָה חֵלָה מִן הַפֶּת⁶⁵: (לט) *וְאִם נִפְרָסָה וְכִי. רוֹצֵה לומר, שְׁנִפְרָסָה מִן הַכֶּכֶר קַעֲטוּ⁶⁶: (מ) אִם אֵינּוּ נִכְרָ וְכִי. הַשֵּׁעַם, אֶף־עַל־גַּב דְּבִאֲמַת אֵיבָה שְׁלֵמָה⁶⁷ מִקַּל מִקּוֹם כִּינן דְּאֵינּוּ נִכְרָ לֹא יָבֹא לִידֵי מִחְלָקָה: (מא) הֵינּוּ שְׁכָל הָעֵרֹב בִּיחָד וְכִי. רוֹצֵה לומר, (ל"ז) דְּכִינָה גַּם־כֵּן מִקְּמִים מַה שְׁתַּמְנֵן חֲזוּ"ל לְעֵרֹבֵי־חֻצְרוֹת שְׁיֵהָיָה כַּפֶּת שֶׁלֹּם דְּוִקָא, אֲבָל גַּם הֵם מוֹדִים דְּיִכּוּל כֵּל אֶחָד לְתַת פֶּת שֶׁלֹּם, וְאֶפְלוּ אִם הַכֶּכֶר שֶׁל זֶה גְדוּל מִשְׁל חֲבֵרוֹ⁶⁸ גַּם־כֵּן מִתָּר, וְכֵן מוֹדִים גַּם־כֵּן לְרַעַה רֵאשׁוּנָה דְּאֵין מְצַרְבִּין בַּפְרוּסָה אֶפְלוּ אִם יִתְּנוּ בְלֵם פְרוּסוֹת שׁוֹת: (מב) מִקַּל בֵּית וּבֵית מַעֲט קַמַח. וְהוּא הֵינּוּ כְּשֶׁנּוֹתְנִים מַעוֹת לְקִנּוּת בְּהֵם קַמַח, וְאֶפְלוּ אִם לֹא נִתְּנוּ אֵינָה בְּעֵלֵי־בֵתִים, גַּם־כֵּן אֵין קִפְדֵיָא בְּדָבָר, וְיִדְמִסִּים לְכִסּוּף דְּכֵל אֶחָד נוֹתֵן קַמַחוֹ לְעֵרֹב בְּשִׁבְלִי בְלֵם: (מג) וְצָרִיף לְזַהַר וְכִי. אֲשִׁמּוּעִינוּ דָּאֵף שְׁמֻצְרָפִין יִחַד לְהִבְיֵא פֶת שְׁלֵמָה לְמַצּוֹת עֵרֹב, וְסִלְקָא דְּעִתָּךְ דְּזֶה חֲשׁוֹב כִּינן לֹא בְעֵי שְׁעוֹר, קָא מִשְׁמַע לָן: (מד) וְאֶף־עַל־פִּי וְכִי. רוֹצֵה לומר, אִם יִכְּן יֵשׁ בְּגִי־אֲדָם שְׁאֵין לְהֵם חֵלָק בַּפֶּת הָעֵרֹב, וְאִם־כֵּן יִאֲסְרוּ אֵלוּ עַל אֵלוּ: (מה) דְּלֹא גֵרַע וְכִי וְאֶדַעֲמָא דְהִכִּי וְכִי. רוֹצֵה לומר, כִּמוּ שְׁיִתְבַּאֵר לְקַמַח בְּסַעֲרֵי ט, מִקַּל מִקּוֹם כָּאֵן כְּשֶׁנּוֹתֵן כֵּל אֶחָד קַמַחוֹ לְהַשְׁמֵשׁ לְעָרֵב בּוֹ, אֲנִי חוֹשְׁבִין כְּאֵלוּ נוֹתְנִים לוֹ שְׁזִנְהָ בּוֹ בְּשִׁבְלִי בְלֵם, (ל"ה) וְאֵין הַשְּׁמֵשׁ צָרִיף לְזַכּוֹת לְהֵם עַל־יְדֵי אַחַר אוֹ עַל־יְדֵי עֻצְמוֹ בַּפְרוּשׁ. (לו) וְיֵשׁ מִי שְׁאוּמֵר, שְׁאֵם לֹא זָכָה הַשְּׁמֵשׁ לְהֵם עַל־יְדֵי אַחַר אוֹ עַל־יְדֵי עֻצְמוֹ בַּפְרוּשׁ אֵינּוּ עֵרֹב, (לו) וְכַאֵן לְחַשׁ לְדְּכִרְיוֹ לְכַתְּחֵלָה וְנִבְרַתֵּן אִם הַשְּׁמֵשׁ עֲשִׂהוּ מִקַּמַח שְׁלוֹ. בְּרֹדְאֵי צָרִיף לְזַכּוֹת לְהַקְהֵל עַל־יְדֵי אַחַר, וְכֵן נוֹתְנֵין שֶׁהַשְּׁמֵשׁ נוֹתֵן הָעֵרֹב לְהֵרֵב בְּעֵרֹב־פֶּסַח שְׁזִנְהָ בּוֹ בְּשִׁבְלִי כֵּל תְּקַהֵל. וְאִם תְּשַׁבְּהָ לִיל יוֹסֵטוֹב רֵאשׁוֹן וְלֹא זָכָה, אֵין לְזַכּוֹת אֲלֵא עַל תְּנַאי, דְּהֵינּוּ שְׁיִאֲמַר: אִם הַיּוֹם חַל אֲנִי מִזְכּוֹה לְכֵל הָעִיר, וְאִם קִדָּשׁ אֵין בְּדָבָרֵי כְלוּם, וְכֵן יִאֲמַר (ל"ט) לְמַחֵר בְּלִיל יוֹסֵטוֹב שְׁנִי. וְכֵל זֶה אִם הַיּוֹם־טוֹב הֵינּוּ סוּמָף לְשֶׁבֶת, דָּאֵם יֵשׁ יְמֵי חַל בִּינְתִימֵי יִמְתִּין מִלְּזַכּוֹת עַד עָרֵב־שַׁבָּת, וְאִם שְׁכַח גַּם בְּעָרֵב־שַׁבָּת מִלְּזַכּוֹת עַד שְׁחֻשָּׁה, סוּמְכִין עַל הַפּוֹסְקִים הַבְּרִיל דְּסִבְרֵיָא לְהוֹ דְּמִתָּר לְטַלְטַל אֵף בְּלִי וְכִי כִינן שְׁכַבְרַת נִגְבָּה בְּשִׁבְלִי בְלֵם [ואחורונים]: ז' (מו) יִכּוּל לְעָרֵב בַּפְרוּסָה. דְּלֹא שֶׁדָּךְ כָּאֵן כִּלְל מִשּׁוּם אֵיבָה: ח' (מז) כַּפֶּת אֶרֶז וְצִדְשִׁים⁶⁰. שְׁדָרְךָ הַעוֹלָם לְאֶפְלוּ, מַה שְׁאֵין כֵּן (ל"ט) בְּרִיתֵינוּ⁶¹. וְעַן לְעֵיל סִימֵן רַח סַעֲרֵי־קַטְנֵן כַּה בְּמַשְׁנֵה בְרוּרָה מַה הוּא

שער הצייון

(ל"ז) כֵּל זֶה מְבַאֵר הַרְבֵּי מַהֲנֵי וְרַבִּי ד' (ל"ט) ט"ז בְּסִימֵן שְׁעָה וְנַחֲלַת־צִבִי וְאוּלַיָּה רַבָּה וְשִׁי"א: (ל"ט) לְבוּשׁ בְּסִימֵן שְׁעָה וְנַהֲרֵשׁוּלִים, וְכֵן מִשְׁמַע מִהַגַּר"א שְׁמִפְרֵשׁ מַה שְׁכַּתְבַּת הַרְמ"א וְאֲדַעֲמָא דְהִכִּי וְכִי, רוֹצֵה לומר, אֶף־עַל־גַּב דְּאֵין מוֹזֵין שְׁלֹא בִידְעֵיתָ בַּעַל הַפֶּת, מִשְׁמַע דְּעַל־כֵּל־פִּינִים זְכוּי מִיָּהָ בְעֵי, וְהוּא דְלֹא כָּמָה שְׁהִבִּין הַמְּגַנְאֲבֵרְתָם בְּסַעֲרֵי־קַטְנֵן יָגַת אֵת דְּבַר הַרְמ"א: (ל"ט) מְגַנְאֲבֵרְתָם וְהִגְדִּי וְחִי־אֲדָם: (ל"ט) דְּהֵינּוּ שְׁיִאֲמַר: אִם הַיּוֹם קִדָּשׁ הָרִי כְבֵר זְכִינֵי אֲחִמּוּל לְכֵל כִּינן הָעִיר, וְאִם הַיּוֹם חַל אֲנִי מוֹזָה הַיּוֹם, וְכַמְבַאֵר הַכֵּל לְקַמֵּן בְּסִימֵן שֶׁצִּי: (ל"ט) רַבְנוּ יוֹהֲנָנוּן:

הַלְבוֹת שֶׁבַת סִימָן שְׁמוֹ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לה]

לְאַכֵּל מִמֶּנּוּ (46) שְׁלֵא לְהַקְפִּיד עֲלֵיהֶם (47).

46) ואף אם אחד מהחבורה ירצה לאכול את כל הפת, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פי"ז הע' פד) שהמוכה צריך שלא להקפיד עליו, שאם יקפיד עליו יתבטל העירוב. והוסיף, שבאופן שהעירוב הוא לכל בני העיר שמגיע לכל אחד רק חלק קטן מזעיר, יתכן שגם אם יקפידו שלא יאכל רק גרוגרת, עדיין השותפות נוחה ועריבה והעירוב קיים.

[משנ"ב ס"ק לז]

שְׂאִימָר אֲנִי נוֹתֵן שְׁלֵמָה וְאַתָּה פְּרוֹסָה⁵², וְאַפְלוּ יָרְצוּ כֻלָּם לִתֵּן פְּרוֹסָה, חִיּוּשֵׁן שֶׁיִּחְזֹר הַדָּבָר לְקַלְקוּלָא⁵³.

52) טעם אחר כתב הא"ר (ס"ק יד) בשם המהר"ל, שכיון שתהא איבה ביניהם, ממילא כל אחד יקפיד על עירובו והעירוב לא יחול. וכתב, שלפי טעם זה אם עירבו בפרוסה לא חל העירוב גם בדיעבד. 53) וביאור הדבר כתב התוספת שבת (ס"ק יז), שחוששים שמא פעם אחרת שיערבו יתן זה שלמה וזה פרוסה, ויבואו לידי איבה.

[משנ"ב ס"ק לח]

דְּאֶפְלוּ בְּרִיעֵבֵד לֹא מִהְיֵי הָעֶרֶב כְּשֶׁשָּׂאוּ בְּפְרוֹסָה⁵⁴.

54) ולענין ברכה כשטעה ועירב בפרוסה וחזר ומערב, כתב הא"ר (ס"ק יד) בשם המהר"ל, שפעם אחת עירב בפרוסה ואמר את הנוסח של 'בהדין ערובא' וכו', ולאחר שגמר לומר את הנוסח נזכר שעירב בפרוסה, וחזר ועירב בשלמה בלא ברכה. וכתב הא"ר שמי"מ אם עבר זמן רב מעת שעירב בפרוסה, צריך לחזור ולערב בשלמה בברכה.

[משנ"ב ס"ק לט]

שֶׁהַשְּׂכָנִים סוֹבְרִים שֶׁנִּשְׁטַל חֲלָה מִן הַפֶּתַח⁵⁵.

55) ואף למנהגינו שמפרישים לחלה רק שיעור משהו, כתב החזו"א (אוי"ח סי' קא ס"ק ב) שגם אם ניטל מן הככר שיעור של אחד מארבעים ושמונה, מי"מ מערבים בו, דלא פלוג רבנן.

[משנ"ב ס"ק לטו]

שֶׁנִּפְרַס מִן הַכֶּכֶר מְעֻט⁵⁶.

56) ואם הפרוסה עדיין מחוברת ללחם, כתב העני אלמוגים (ס"ק יג) שבאופן שכשאוהו בחלק הקטן עולה עמו החלק הגדול, פשוט שנחשב לככר שלם, וכמו שפסק השו"ע לעיל (סי' קסז ס"א) שנחשב שלם לענין ברכת המוציא. אבל באופן שרק כשאוהו את החלק הגדול עולה הפרוסה עמו, יש להסתפק אם נחשב הככר לשלם ומערבין בו כיון שהגדול נקרא חשוב לעומת הקטן, או שאינו נחשב שלם, והניח בצ"ע.

[משנ"ב ס"ק מ]

אָף-עַל-גַּב דְּבָאֲמַת אֵינָה שְׁלֵמָה⁵⁷.

57) ולענין דין ברכה על שלם, פסק השו"ע לעיל (סי' קסז ס"ב) שמי שיש לו שני חצאי לחם, יחברם יחד בעץ או בשום דבר שלא יהא נראה, דינו כדין שלם. וכתב המשגיב שם (ס"ק ז) שמועיל גם ללחם משנה, ומשמע שנחשב על ידי חיבור הקיסם כלחם שלם.

[משנ"ב ס"ק מא]

וְאַפְלוּ אִם הַכֶּכֶר שָׁל זֶה גְדוֹל מִשְׁלַח חֲבֵרוֹ⁵⁸.

58) וכן אם אחד נתן פת חטים ואחד פת שעורים, או אחד פת נקיה וחבירו נתן פת קיבר, כתב התוספת שבת (ס"ק יז) שמותר.

[ביה"ד ד"ה ואם מקפיד]

וְהֵינִי דוֹקָא קְשָׁא קְעָרֵב שְׁבַת⁵⁹.

59) ואף על פי שהקנה לו את הפת רק כדי להתיר את הטלטול בשבת, ולא כדי שיאכלנו לפני שבת, ביאר הגרש"ז אויערבך (שש"כ פי"ז הע' פד) שכיון שאם יקפיד לא יחול כלל העירוב, אנו אומרים שמסתבר שגמר בדעתו לזכות לו גם על צד ספק זה שמא יבוא לאוכלו קודם השבת.

הלכות שפת סימן שמו

רלב

באר הגולה

א אדם שנקרא א הכי
הפסד פקדון א
מהלכות עירובין בשם
השק"א ר ג' רש"א
בשם רב ו ד שם
ה משנה טו ו טור
בשם רמב"ם פקדון א
ישאר פוסקים, ולא
דמי למציאה חשון
משפט סימן ער,
דשם אן הקב אזכר
אלא כפי שלא תהא
לו איבה פיון שבו
סמוך על שלטונו,
אבל פשה שהקב
רוצה לנלות לאחרי
על-ידי בניו וזכר
ישאר פוסקים ח ה"א ש

אחד מקני החצר רוצה לתן פת (מח) בשביל כלם, שפיר דמי, (מט) ובכבוד שזוננו להם (נ) על-ידי
אחר, ובשזוקה בו *צריך להגביהו מן התקוע (נא) טפח, וצריך לזכות לכל בני החצר או המבוי (62)
(נב) ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילף. [*] (נג) ויש אומרים שאף-על-פי שלא יזכה בפרוש
למתוספים עליהם, לב בית-דין מתנה עליהם. ואם נתוספו זירין לאחר שנתמעט הערוב מן השעור,
(נד) צריך להוסיף (יג) מחמתן: * להשמוזה להם (68) על-ידי אחר, לא יזכה (נה) על-ידי בנו ובתו
הקטנים ואפלו אם אינם סמוכים על שלחנו (נו) ולא על-ידי עבדו ושפחתו הנכנעים, אבל מזכה הוא
על-ידי בנו ובתו הגדולים (נז) אפלו סמוכים על שלחנו, *ועל-ידי עבדו ושפחתו העברים (נח) אפלו
הם קטנים, (נט) ועל-ידי אשתו אף-על-פי שהוא מעלה לה מזונות, (ס) ואפלו אין לה בית החצר.
(סא) ויש אומרים שאינו מזכה (סב) על-ידי בנו ובתו הסמוכים על שלחנו אפלו הם גדולים, ולא
על-ידי בתו אפלו אינה סמוכה על שלחנו (סג) כל זמן שלא בגרה, ולא על-ידי אשתו (סד) שמעלה
לה מזונות (סה) או שאמר לה צאי מעשה דיןך במזונותיך (סו) ואפלו יש לה בית החצר, אבל מזכה
הם לאחרי פגוש דמלא. רמב"ם בחובות בסימן ריב ז ה"ר והרמב"ם וה"ר פקדון ורמב"ם ח"ב ט דמבוי לה בשלתי ג' דמי
שם עירובין ושאר פוסקים ר"י בבבא מציעא י"ב ט דמבוי לה בשלתי ג' דמי

באר הטב

שערי תשובה

לשכניו לנה כיון כו', ועין לקמן סימן שפ"ו סעיף ב, בה"ש: [*] ו"א כו' לב ב"ד

שרי שהשכנים סוברים שנטל חלה מן הפת: (א) מחמתן. דלדידהו הני

משנה ברורה

באר הלכה

ט ערקעס"י וי"י"י"י [*] פמ"ג: * צריך להגביה מן התקוע טפח. עין במשנה ברורה
מה שכתבנו בשם הש"י. באמת אין דין זה פשוט בכל גונו, דאם היה הערוב בלו
מנח בידו אין צריך להגביה כלל, וידו קונה בלי טעם הנגהה, כמבאר בתוספות
מבואר ל"א בדבור הפתחיל דאי' (ועין ב"ש כ"א בסיון), וכן פתח הנתיבות בחשן
משפט סימן קצח סעיף ב, עין שם, אם לא דבולט הדבר מן ידו לעדים דאז אינו
קונה טעם ארי ידו רק מטעם הנגהה מהחו, וכוונת צריך להגביה טפח, וכמו שקמב
שם בנתיבות. ועין בבית-יוסף והבנה המגיד שהביאו, דלפרש תרמב"ם והגאונים
במקרא דרב יהודא, אפלו במקום דלא שניף זכה והתקנהו כגון במקום שהערוב
משל כלם, צריך להעמיד הפלי שהערוב מנח בתוכו במקום גובה מן התקוע טפח
כדי שתהא מבודלת ומקשרת מן שארי כלי ששחצו, וטוב לכתחלה לחש לדבריהם
[ע"ש]. ולענין דעתי מתוספתא שהובא ב"ש אין סתירה לשיטת זו, ודבריהם מורי
לענין הנגהה כפי הקנות. דע, דלדעה זו לא נזכר כלל אלא בש"ס לענין הנגהה כפי
לזכות ידי כטפח, ואפשר לומר שפיר דלענין לזכות לבני מבוי צריך הנגהה שלשה
טפחים, וכן משמע מלשון רבנו יהונתן דברינו, אף באמת יש בלאו הכי שמי דעתי
בחסן משפט סימן קצח, ובצירובין סימניו להקל בדעה שניה: * ועל-ידי עבדו
וכו' אפלו הם קטנים, והוא הדין אם יש לאדם מלמד או סופר או יתום אוכל

ארו ודחן: ט (מח) בשביל כלם, אפלו שלא בפניהם:
(מט) ובכבוד שזוננו להם על-ידי אחר. דעל-ידי עצמו אינו יכול
לזכות להם, שכל זמן שהוא בידו לא יצא מרשותו: (ג) על-ידי
אחר. דהינו שיאמר לו 'אבל פת זה זוכה בה לכל בני החצר',
(מ) והוא יחשב בהגבחהו בשביל כלם, ואף שהם לא עשאוהו שליח
לוה, וזכין לאדם שלא בפניו והוי בשלוהם: (נא) טפח. ואפלו לרעת
האומרים בחשן משפט סימן קצח סעיף ד בה"ש דהגבחהו אינו קונה
פסחות משלשה טפחים, (מא) הקא בערוב שהוא מדרבנן הקלוהו (64) וסגי
בהגבחה טפח. פתח הש"י, דהוא הדין אם הניחו להערוב על-ידי
התלויה בארי, צריך שישגיביה דו טפחה (66). ועין בבאר הלכה:
(נב) ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילף. דאם לא כן, (מג) לפעמים
שיתוספו עליהם זירים ויאסרו עליהם עד שיוסיפו עליהם, אבל
קשמכנו עליהם מתחלה לית לן בה (66). דהא שעור שמי סעודות מהני
אפלו לאליף, וכדלקמן בסימן שסח: (נג) ויש אומרים שאף-על-פי
וכו'. הלשון מקצר, דעמק דהדין בודאי אינו כן, אלא דבזמננו יש
לסמך על זה, מאחר דאנו נוהגין להניח ערוב על כל השנה, מסתמא אנו מכניין גם על אנשים שמתוספים (67) במשך שנה, וכן הוא הלשון באמת
בבית-יוסף, (מג) וכן בנות הערוב כבאן: (נד) צריך להוסיף מחמתן. ושקמא (מז) לא אמרו חכמים שיררו כל-שהוא (כמבאר בסימן שסח)
אלא באותן שיהיו בתחלת הפתח הערוב וכן אז, אבל אלו שלא היו בתחלת הפתח לא זכו הם וזכין בשעה שיתוספו, וכיון דבשעה זו
כבר נפחת משעור או ס"כ אי אפשר להם לזכות, ומטעם זה לא מהני אף אם יתנה (מה) בפרוש 'ולכל מי שיתוסף, ואין שום עצה רק שצריך
לשמר שיהיה (מו) בו תמיד שעור שמי סעודות: י (נה) על-ידי בנו ובתו הקטנים. מפני (מו) שזין בידו, ואם-כן לא יצא הדבר מרשותו (69):
(נו) ולא על-ידי עבדו וכו'. גם-כן מפני שיש עבד ביד רבו ולא יצא מרשותו עדין: (נז) אפלו הם סמוכין. ואף-על-גב (מח) דבאפן זה
מציאתן לאביהן (70), כמבאר בחשן משפט סימן ר"ע, זה אינו אלא משום איבה, שלא ימנע מהן מזונות אם תהיה מציאתן לעצמן, אבל בגדון דין
שהאב רוצה לזכות על-ידים לאחריהם, שפיר וזכיר, דכיון דגדולים הם יש להם יד בפני עצמם: (נח) אפלו הם קטנים. ואף-על-גב (מט) שאין
קשן וזכה לאחריהם בכל מקום, הקא בערוב שהוא מדרבנן בעלמא הקלו בעבדו ושפחתו (71), ומכל מקום לא רצו להקל אלא בעבדו ושפחתו אבל
לא בכניו הקטנים, וכדלעיל, משום דזין מושל בידו: (נט) ועל-ידי אשתו. דקשונותן לה אחר מתנה על-מנת שאין להעלה רשות בה מהני, הרי
דיש לה יד לזכות לעצמה, הוא הדין ויכול לזכות על-ידיה לאחריה: (ס) ואפלו אין לה בית. כגט האי לשנא, לאפוקי ממאן דאמר בגמרא
דדוקא היכא דיש לה לעצמה בית בחצרנה (72) שאוכלת שם, אז אמרין מגו דמהני הנזכה בשביל ביתה מהני נמי לזכות לאחריה ערוב
בשביל פתייה: (סא) ויש אומרים וכו'. סבידא להו (ה) דדמיא ערוב לענין מציאה, דכל היכא דסבידא לן לענין מציאה דאין לו יד בפני
עצמו ושניף לאביהן, או באשה שמוצאת מציאה ושניף לבעלה, הוא הדין לענין ערוב אין להם יד בפני עצמם ועדין לא יצא מרשותו: (סב) על-
ידי בנו ובתו וכו'. ורוצה לומר, לאחר שנקרה דיוצאת לכל דבר לרשותה, אפלו הכי פיון שסמוכה על שלחנו ומציאתה לאביה, גם לענין ערוב
אין לה יד לעצמה: (סג) כל זמן שלא בגרה. דאז שניף מציאתה לאביה (73): (סד) שמעלה לה מזונות. דאז מציאתה לבעלה: (סה) או שאמר
לה צאי וכו'. ומירי (סו) במסקנת מעשה נדיה למזונות, דאי אין מספקת למזונות אין מציאתה לבעלה: (סו) ואפלו יש לה בית.

שער הציור

(מ) ב"ח, וכן פתח הגר"י: (מא) פוסקים: (מב) עבודת הקדוש: (מג) וכן פתח בעלת-השבת, וכן העתיק הגר"י. עין בחדושי הרשב"א והריטב"א, שם נתבאר
בארף: (מד) הרשב"א בחדושי וריטב"א וכן בעבודת הקדוש, ולא פתחו זאת לסבא ודאית רק בסתפקו ענין, והמספר החמיר בזה מספקא: (מה) דלא
כט"ו בשלתי סימן שסח, וכמבאר להדיא בעבודת הקדוש, וכמו שחקסו בזה כבר האלהי רבה, וכן פתח בעלת-השבת לזכר פשוט וכן דעת הש"י (כ) ובגדו-לשע:
(מו) הריטב"א: (מז) משנה שם: (מח) פוסקים: (מט) רמב"ם פ"ק א מהלכות עירובין, והוא מש"ס גטין ס"ד עמוד ב: (נ) תוספות והרא"ש: (נא) ה"א ש:
תרגום: 1 תירס. (א) עיין פרי-מנדים סימן שסח (במשבצות-זהב סעיף קטן ד).